

Nr 75.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om rätt för clearingnämndens förutvarande personal att i pensionshänseende tillgodoräkna sig hela sin anställningstid hos nämnden.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sunne* (I: 270) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer* (II: 360), har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att clearingnämndens förutvarande personal i pensionshänseende måtte få tillgodoräkna sig hela sin tidigare anställningstid hos nämnden samt att den merkostnad, som därigenom uppkommer för statsverket, täckes av clearingnämndens överskottsmedel.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 360.

I propositionen nr 166, punkten 6, till 1949 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag angående pensionsbestämmelser för befattningshavare hos clearingnämnden. I propositionen erinrades, att frågan om pensioneringens ordnande för dessa befattningshavare från nämndens sida förts på tal vid upprepade tillfällen, varvid nämnden till en början företrätt den uppfattningen, att pensioneringen borde medelst ianspråktagande av vissa under nämndens verksamhetstid uppkomna överskottsmedel kunna ordnas genom personalens anslutning till enskild pensionsinrättning. Sedan en av nämnden i sådant syfte hos Kungl. Maj:t gjord framställning lämnats utan bifall, hade inom nämnden inletts undersökningar rörande möjligheterna att ernå en efter de speciella förhållandena vid detta organ avpassad pensionering. Härvid hade bl. a. den frågan uppställt sig, huruvida clearingnämnden vore att anse som sidoställd med de egentliga krisorganen, för vilka tjänste- och familjepensionering ordnats genom beslut av 1948 års riksdag. — Enligt ett av särskilt tillkallad utredningsman i februari 1949 framlagt förslag skulle för clearingnämndens personal införas dels tjänstepensionsrätt, dels alternativt avskedsersättning för den del av personalen, som icke fyllde visst minimikrav med avseende å anställningstidens längd. Någon familjepensionsrätt skulle icke förekomma. Detta förslag hade rönt kritik från nämnden, som påyrkat, att personalen måtte tillerkännas pensionsrätt enligt 1947 års allmänna tjänste- och familjepensionsreglementen. I utlåtande över utredningsmannens förslag hade statskontoret på anförda skäl förordat, att för clearingnämnden måtte tillämpas ett pensionssystem,

motsvarande det som fastställts för de egentliga krisorganen. Detta system, som byggde på en personlig pensionsrätt, hade utformats efter vissa summariska regler och innebure i fråga om tillgodoräkning av föregående tjänstetid såsom tjänstår för pension, att sådan tillgodoräkning finge medgivas med högst två tredjedelar.

I propositionen framlades förslag i enlighet med den linje, som företrätts av statskontoret. Föredragande departementschefen hade således icke funnit tillräckliga skäl föreligga för beredande åt clearingnämndens befattningshavare av annan — vare sig förmånligare eller ogynnsammare — ställning i pensionshänseende än den som tillkomme befattningshavare vid krisorganen.

I *utlåtande nr 41, punkten 5*, i anledning av propositionsförslaget anförde bankoutskottet vid 1949 års riksdag i huvudsak följande.

För egen del hyser utskottet den uppfattningen, att en pensionsreglering i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får anses innebära en godtagbar lösning. Det förhållandet att ett överskott å uttagna clearingavgifter föreligger, synes icke kunna tagas till intäkt för ett krav på en gynnsammare pensionering än som eljest varit möjlig. Icke heller torde den omständigheten att clearingnämnden nu varit verksam under en tidrymd av femton år i och för sig kunna motivera, att personalen skulle i pensionshänseende erhålla en särställning i förhållande till de egentliga krisorganen. Även om nämnden icke pläгат hänföras till dessa organ, har den i realiteten intagit en med dem jämförbar ställning. Redan från början synes ovisshet ha varit rådande rörande nämndens framtida bestånd, och nämndens verksamhet har också under de senare åren varit föremål för en successiv avveckling. I samband härmed ha en del av de till nämnden tidigare knutna befattningshavarna övergått till valutakontoret och där blivit underkastade pensioneringsbestämmelserna för krisförvaltningen. Över huvud taget synas anställnings- och tjänstgöringsförhållandena för clearingnämndens personal nära svara mot vad som gäller för krisorganens befattningshavare. Ur dessa synpunkter framstår det som naturligt, att pensioneringen utformas efter samma grunder som de för krisförvaltningen tillämpade. Att härvid tillgodoräkning av föregående tjänstetid begränsas till två tredjedelar synes utskottet icke innebära någon orättvisa mot personalen, enär enligt vedertagen praxis denna tillgodoräkningsregel allmänt tillämpas, då det gäller att inordna icke pensionsberättigade kategorier under de statliga pensionsreglementena.

På grund härav har utskottet ansett sig icke kunna tillmötesgå en av nämnden hos utskottet gjord framställning om att hela den föregående anställningstiden skulle få tillgodoräknas. Anmärkas må, att tillgodoräkning i full utsträckning äger rum fr. o. m. den tidpunkt, då pensionsbestämmelserna tillämpas på vederbörande, vilken tidpunkt i propositionen föreslagits till den 1 juli 1948.

På hemställan av bankoutskottet beslöt 1949 års riksdag bifalla det under punkten 6 av förenämnda proposition nr 166 framlagda förslaget.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, ha statsmakterna år 1949 vid beviljande av pensionsrätt åt clearingnämndens befattningshavare tagit ställning såväl till frågan om den omfattning, i vilken tillgodoräkning av föregående tjänstetid må äga rum, som till spörsmålet,

huruvida en pensionering efter gynnsammare grunder skulle kunna ske genom ianspråktagande av vissa under nämndens verksamhetstid uppkomna överskottsmedel å uttagna clearingavgifter. Statsmakternas ställningstagande är i dessa hänseenden fullt otvetydigt. Det förhållandet, att ett överskott å avgifterna uppkommit, har sålunda icke ansetts kunna tagas till intäkt för ett krav på en gynnsammare pensionering än som eljest ansetts böra medgivas. Icke heller har den omständigheten att clearingnämnden varit verksam allt sedan år 1934 i och för sig ansetts motivera, att personalen skulle i pensionshänseende erhålla en särställning i förhållande till de egentliga krisorganen. Tvärtom har det, i betraktande av att anställnings- och tjänstgöringsförhållandena för clearingnämndens personal syns nära svara mot vad som gällt för krisorganens befattningshavare, framstått som naturligt, att pensioneringen utformades efter samma grunder som inom krisförvaltningen. Att härvid tillgodoräkning av föregående tjänstetid begränsats till två tredjedelar har ansetts icke innebära någon orättvisa mot personalen, enär enligt vedertagen praxis denna norm allmänt tillämpats vid inordnande av icke pensionsberättigade personalkategorier under det statliga pensioneringssystemet.

Mot bakgrunden av statsmakternas ifrågavarande beslut och då efter år 1949 några nya omständigheter icke tillkommit, som skulle kunna motivera en åtgärd av i motionerna angiven innebörd, kan utskottet icke tillstyrka bifall till motionerna.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 270 och II: 360 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 10 april 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Gränebo, Mannerskantz, Ohlon, Leander, Gillström, Eric Ericson, Sundelin, Näsström, Rosenberg, Hesselbom, Edin, Ivar Persson, fru Lindström, herrar Bergh och Birger Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Bergström, Svensson i Grönvik, Wallentheim, Lindholm, Ståhl, Bergstrand, Åkerström, Hoppe, fröken Elmén, herrar Onsjö, Andersson i Munkaljungby, Widén, Birke och Karlsson i Olofström.